

JAK MOTYWOWAĆ I WSPIERAĆ DZIECI DO SYSTEMATYCZNEGO UCZENIA SIĘ POZA SZKOŁĄ?

Z powodu pandemii koronawirusa zawieszono zajęcia dydaktyczno-wychowawcze. Szkoły są zamknięte, odbywa się nauka w domu. Przed rodzicami motywowanie i wspieranie do systematycznego uczenia się w domu. Jednak wcale nie musi być to przykrym obowiązkiem. Przede wszystkim należy wiedzieć, że we wzbudzaniu motywacji do nauki rodzic odgrywa ważną rolę.

Motywacja to według definicji stan służący nakierowaniu działań jednostki na określony cel. Czyli, mówiąc wprost, jeśli dziecko ma motywację do jakiegoś działania, to ona pociąga go do jego realizacji, jeśli motywacji nie ma, to albo działania nie podejmuje albo jest ono nieefektywne, nie przynosi mu satysfakcji.

Motywacja dziecka do nauki odgrywa podstawowa rolę w procesie uczenia się. Dziecko, które ma motywację do nauki, osiąga dużo większe sukcesy w zdobywaniu wiedzy. Uczy się, bo tego chce, bo przyswajanie wiadomości sprawia mu przyjemność, bo widzi sens i cel swojej pracy. Dużo ważniejsza rolę odgrywa tutaj przyjemność i celowość płynąca z nauki, a nie chęć zdobycia dobrych ocen. Jeśli jedyną motywacją ucznia są stopnie, przyswajanie wiedzy odbywa się mechanicznie, jest powierzchowne, a efekty są krótkotrwałe. Motywacja musi pochodzić z wnętrza dziecka, a nie być wynikiem presji z zewnątrz.

Jakie więc kroki należy podjąć, żeby wykształcić w dziecku motywację do nauki?

- **Odkrywanie talentów i nauka poprzez zabawę**

Przede wszystkim nie można zaprzepaścić naturalnej dziecięcej, młodzieńczej ciekawości świata, a nieustannie ją podsycać, m.in. poprzez rozwój zainteresowań.

Czasami mamy dosyć, gdy słyszymy po raz setny "a dlaczego?", "a jak?", "a po co?" z ust dzieci. Musimy jednak pamiętać, że pytania te nie są zadawane po to, żeby nas zdenerwować, a po to, żeby dowiedzieć się czegoś więcej o świecie a nawet przyjrzeć się swojej motywacji przez dziecko dlaczego ma to wykonać.

- **Wychwycenie i rozwijanie zainteresowań i zdolności:**

Niezmiernie istotna sprawa w wychowaniu dziecka jest odkrycie zainteresowań dziecka. Bowiem wiadomo, że łatwiej i szybciej uczymy się rzeczy, które nas interesują i które sprawiają nam przyjemność. Warto w nauce odwoływać się do zainteresowań dziecka, do jego hobby. Jeśli dziecko uwielbia przyrodę, a nie znosi matematyki, pozwólmy mu na poświęcanie czasu i uwagi temu, co przynosi mu satysfakcję. W problemach z matematyką należy dziecku pomóc, a jednocześnie wytłumaczyć mu, spróbować znaleźć wspólnie miłych sposobów przyswojenia wiedzy np. materiały na youtube. Najczęściej jednak odniesienie sukcesu w jednej dziedzinie, łączy się z łatwiejszym pokonywaniem problemów z innymi przedmiotami.

Pewność siebie i wiara we własne możliwości, jakiej dziecko wówczas nabywa, jest siłą napędową do podejmowania innych wyzwań.

- **Pobudzanie ogólnej motywacji do nauki szkolnej**

Wiadomo, że dziecko chodząc do szkoły musi uczyć się wszystkich przedmiotów. W motywowaniu chodzi o to, aby wpoić mu przekonanie o celowości przyswajania sobie wiedzy. Najłatwiej to zrobić poprzez wskazywanie związków uczenia się konkretnych rzeczy z wykorzystaniem ich w życiu np. połączenia wiedzy z biologii i fizyki ze zjawiskami zachodzącymi w przyrodzie, wykorzystanie zadań z matematyki w życiu codziennym, wskazywanie problemów bohaterów literackich, które dotyczą każdego z nas.

- **Urealnienie wymagań**

W motywowaniu dziecka do nauki wana rolę odgrywa poczucie kompetencji. Lubimy robić to, co nam wychodzi.

Jeśli dziecko dojdzie do przekonania, że zadanie jest zbyt trudne, ponad jego możliwości, zniechęci się do jego wykonywania. W takiej sytuacji należy przede wszystkim pomóc zrozumieć dziecku, gdzie tkwi trudność zadania.

Może po prostu dziecko nie rozumie, co należy zrobić? Czasem pomaga podzielenie zadania na mniejsze części: nie musimy dziś przeczytać całej książki, przeczytajmy tylko część. Jeśli zadania z matematyki są trudne, zacznijmy od najłatwiejszych. Czasem dziecko jest wręcz sparaliżowane dużą ilością pracy do wykonania. Należy wówczas pomóc dziecku w podjęciu decyzji od czego zacząć i zawsze w takiej sytuacji najlepiej zacząć od najłatwiejszego zadania lub ulubionego przedmiotu. Jeśli pierwsze wyzwania pójdą gładko, dziecko zdobywa motywację i chęć działania w stosunku do następnych. Z kolei zbyt łatwe zadania nie motywują dziecka ani nie powodują zdobywania nowych umiejętności.

- Stosowanie systemu kar i nagród

W wychowaniu dziecka nie obejdziesz się bez stosowania systemu nagród i kar. Natomiast przypadku motywacji do nauki musimy być jednak wyjątkowo ostrożni. Nie możemy dopuścić do sytuacji, w której dziecko będzie oczekiwało nagrody za każdą dobrą ocenę, ponieważ wówczas motywacja nie będzie nauką sama w sobie. Podobnie, karanie za złe stopnie może wywołać w dziecku bunt i niechęć. Warto odwoływać się do zainteresowań dziecka, wzbudzać motywację wewnętrzną, zachęcać do wyboru działań, opracowywania kolejności, planerów.

- Miłość i akceptacja – klucz do sukcesu

Najważniejsza sprawa, nie tylko w zakresie motywowania do nauki, lecz ogólnie kluczem do sukcesu w wychowaniu dziecka, jest jego akceptacja przez rodziców, bez względu na to, co dziecko robi czy jak się zachowuje. Dziecko, które wyrasta w atmosferze akceptacji, poczucia, że jest kochane i szanowane, łatwiej przejmie nasz punkt widzenia. Nasza wiara w możliwości dziecka i pomoc w przekonaniu go do wiary w siebie, może poczynić cuda. A dziecko, które nabierze wiary i pewności siebie, łatwiej pokona problemy i chętniej będzie stawiało czoła przeciwnościom, wyzwaniom, chętniej podejmuje się wykonania zadania.

Wzmocnić motywację możemy ponadto poprzez:

- Dawanie dziecku wyboru:

Warto dać dzieciom możliwość wyboru i sięgnięcia po to, co je interesuje. Można namówić je do poćwiczenia tego, co mogą poćwiczyć samodzielnie. Można do tego wykorzystać atrakcyjne formy – matematyka na platformie online może okazać się całkiem fajna. Można nawet ustalić coś w rodzaju domowego planu lekcji. Naradzić się wspólnie z dziećmi – nie przyjmujcie na siebie roli nauczyciela, ale wspólnie poszukajcie ciekawych źródeł wiedzy, zaplanujcie czas, włączcie dzieci w ten proces kryzysowego zarządzania domem, to też je czegoś nauczy. Warto pamiętać, że dawanie wyboru jest czynnikiem bardziej motywującym niż narzucanie czegoś.

- "Żeby mi się chciało tak, jak mi się nie chce"

To wielokrotnie powtarzane zdanie pokazuje jak czasem trudno zabrać się do nauki. To czy dziecko chce się czegoś uczyć czy nie, zależy od powodu, dla którego to robi.

Czasami wystarczy znaleźć wystarczająco dobry powód do nauki by była bardziej efektywna.

Z punktu widzenia psychologii:

motywacja podzielona jest na:

- wewnętrzną (uczę się tego bo to mnie interesuje) oraz

- zewnętrzną, która regulowana jest systemem kar i nagród (uczę się dla oceny lub z obawy przed karą rodzica).

Oczywiście znacznie łatwiej i szybciej ludzie uczą się tego co lubią, co ich pasjonuje.

Brak motywacji do nauki konkretnego przedmiotu zazwyczaj wynika z takich czynników jak brak zainteresowania tematem oraz przekonanie, że to czegoś muszę się uczyć nie przyda mi się w życiu w związku z tym warto podkreślać powiązanie wiedzy zdobywanej przez dziecko z zastosowaniem w życiu codziennym,

Analiza zysków i strat

Motywuując dziecko do nauki warto zwrócić uwagę na to, co zyskuje dziecko gdy opanuje dane zagadnienie i co traci jak naukę odłoży na później.

Zyski to np. wolny czas, nagroda, radość z przyswojenia wiedzy i sukcesu w opanowaniu materiału, czas dla hobby.

Natomiast straty to: nagromadzenie materiału, brak czasu z powodu nadmiaru nauki, nieprzespane noce, stres związany z odkładaniem wszystkiego na później.

Zacznij od zaraz

Systematyczna nauka przez okres np. 2 tygodni da o wiele lepsze efekty niż zostawienie wszystkiego na ostatnie dwa dni. Z punktu widzenia psychologii motywujące jest to, że zaczynamy od nauki lub wykonania czegoś drobnego, czegoś co lubimy, np. rozpocznij naukę od ulubionego zagadnienia, przedmiotu. Osiągnięty w tym zakresie sukces powinien jeszcze bardziej motywować dziecko do wykonywania kolejnego zadania.

Technika: „Zjedz tego słonia”

Warto pamiętać, że dzieci mają naturalną, wręcz instynktowną, potrzebę i chęć nauki. Zajmujący się problematyką uczenia się Brian Tracy na swoich seminariach często powtarza tę sentencję: “W jaki

sposób można zjeść słonia? Po kawałku!” Dokładnie tak samo jest z nauką i każdym zadaniem.

Warto zachęcić do nauki dziecko w taki sposób by podzieliło materiał na małe partie i uczyło się systematycznie, by przydzielone zadania rozdzieliło na jednostki czasowe.

Nagrody

Warto nagradzać dziecko za wykonane zadania. Należy pamiętać, że nagroda nie musi być rzeczowa, może być to wolny czas, pochwała, spędzanie czasu w ulubiony sposób, film itp.

Nagroda za wykonanie zadania pobudza naszą motywację.

Dobre przekonania na temat nauki

Jeżeli dziecko ma przekonanie, że nauka jest nudna, trudna i czasochłonna to warto pomóc mu zmienić te przekonania. Pokazać zastosowanie nauki, pozytywne z tego korzyści.

Zachęcać dziecko do wypowiadania i przywoływania pozytywnych przekonań zanim zasiądzie do nauki. Oto kilka takich stwierdzeń: Nauka jest szybka, łatwa i przyjemna. Mój mózg potrafi błyskawicznie chłonąć wszystko co czytam. Podczas nauki dobrze się bawie. Wszystko co czytam zapamiętuje za pierwszym razem. Absolutnie wszystkiego jestem w stanie się nauczyć.

